

VAAZIN ÖNEMİ VE TARİHÇESİ

Din hizmetleri içerisinde vaaz hizmetinin önemli bir yeri vardır. Zira bu hizmet çok güçlü bir dini dayanağa, geniş bir muhatap kitlesine ve büyük bir tesir gücüne sahiptir.

Başkanlığımızın sunduğu din hizmetlerinin en önemli aşamalarından birini oluşturan "vaaz" bir kimseye kalbini yumuşatacak, onu günahlardan uzaklaştırıp sevaba yöneltecek, Allah'a ve Peygamber'e itaate sevk edecek ve ona doğru yolu gösterecek şekilde güzel söz söyleme sanatı olarak tanımlanabilir.

Kur'ân'ı Kerim'de Allah ve Resulü'nün vaaz ettiği (öğüt verdiği) bildirilmektedir:

Nisa suresinin 58. ayetinde yer alan (إِنَّ اللَّهَ نِعْمًا بِعِظَتِكُمْ بِهِ) “Allah bununla size ne güzel vaaz ediyor (öğüt veriyor)”; yine aynı suresinin 63. ayetinde Peygambere hitaben (وَعِظْهُمْ) “Onlara vaaz et (öğüt ver)” ilahî emri bunu açıkça ortaya koymaktadır.

Yüce Allah'ın;

وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ

“Sizden, hayra çağıran, iyiliği emredip kötülükten sakındıran bir topluluk bulunsun. (Al-i İmran, 3/104)

أَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ

“Rabbinin yoluna hikmetle ve güzel öğüt ile çağır ve onlarla en güzel şekilde mücadele et...” (Nahl, 16/125)

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ

“Siz, insanlar için çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz. İyiliği emreder, kötülükten men eder ve Allah'a iman edersiniz...” (Al-i İmran, 3/110) şeklindeki emirleri, vaazın gerekliliğini dile getiren başlıca delillerdir.

Ayrıca Peygamberimiz (s.a.s)'in de,

مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَأَلْيَعِزَّهُ بِيَدِهِ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ وَذَلِكَ أَضْعَفُ الْإِيمَانِ

“Sizden kim bir kötülüğe şahit olursa onu eli ile düzeltsin. (Eliyle düzeltmeye) gücü yetmezse dili ile düzeltsin. (Dili ile düzeltmeye) gücü yetmezse kalbi ile buğzetsin (kötülüğü tasvip etmeyip, protesto etsin). Bu da imanın en zayıf olanıdır” (Müslim, İman, 78) hadisi, dinimizin hem irşada hem de irşat görevini yerine getirecek görevlilere ne derece önem verdiğini göstermektedir.

Öte yandan özellikle Cuma, bayram ve vakit namazları öncesinde, kandil gecelerinde yapılan vaazlar aracılığıyla aynı anda milyonlarca insana ulaşılabilmesi, vaaz hizmetinin ne kadar geniş bir muhatap kitleye ve büyük bir tesir gücüne sahip olduğunu göstermektedir.

Geçmişte ve günümüzde vaaz hizmeti, meşruiyetini dinden alan toplumsal bir olgu ve önemli bir dini faaliyettir. Sosyal hayatın tanzim edilip korunmasında önemli fonksiyonu olan vaaz ve vaizlik kurumunun kitleler üzerindeki etkisi de yadsınamaz bir gerçektir.